

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 15 april 1937 kl. 3 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 4, angående åstadkommande av lindring i visst avseende för svenska fiskare vid besök i norska hamnar.

I en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 276, hava herrar *Wallerius* och *Olsson* i Staxäng hemställt, att riksdagen måtte med beaktande av svenska fiskares svåra ställning uppdraga åt regeringen att snarast söka utverka lindring för dem i vissa i motionen närmare angivna hänseenden vid besök i norska hamnar.

Motionen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Ifrågavarande motion hänvisades av andra kammaren till dess femte tillfälliga utskott, som i sitt utlåtande nr 2 lämnat följande redogörelse för nu gällande lagbestämmelser i ämnet.

Den norska lagen, som trätt i kraft den 15 mars 1934, förbjuder ilandförande från fångstplatser av alla slags levande färsk och lättsaltad fisk samt skaldjur, som fångats av utländska fartyg. Härifrån undantagas *dels* färsk makrill och skaldjur av egen fångst, *dels* färsk flundra (inklusive hälleflundra), torsk, lubb, rocka och marulk av egen fångst, som ilandföras från utländska räketrålfartyg i samband med leverans av räkor samt från utländska backefiskefartyg i samband med leverans av saltfisk eller under angöring av hamn för proviantering, vatten- och bränslekomplettering, *dels ock* färsk s. k. »forfangsild» av egen fångst, som ilandföres av utländska fartyg, vilka idka drivgarnsfiske av makrill, i samband med leverans av färsk makrill.

Gällande lagstiftning.

Ilandföring enligt ovanstående föreskrifter får äga rum under villkor att leverans sker i sump samt äger rum till eller genom norsk mellanhand, som är godkänd av norska tullväsendet, och som under dess kontroll packar och märker varan på föreskrivet sätt.

Återutförsel från Norge till Sverige av fisk har hittills ej medgivits Sverige av norsk myndighet.

Över motionen ha i vederbörlig ordning inhämtats utlåtanden *dels* från länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, *dels* från lantbruksstyrelsen, *dels ock* från kommerskollegium, varjämte utskottet berett Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening och Svenska västkustfiskarnas centralförbund tillfälle att yttra sig. Den inkomna utredningen återfinnes såsom bilagor (A—E) till detta utlåtande.

Inhämtade uttranden.

Av såväl motionen som de ovan åberopade utlåtanden över densamma fann andra kammarens utskott framgå, att det svenska fisket har att kämpa

Andra kammarens utskott.

med vissa kännbara svårigheter utöver dem, som det ofta tunga arbetet på sjön i och för sig erbjuder. Att den grupp näringsutövare, det här gäller, känner sig i viss mån styvmoderligt behandlad i förhållande till idkare av yrken, vilka kunna bedrivas under, åtminstone till synes, lugnare och bekvämare förhållanden, kan utskottet också inse. Även om förhållandena icke i allo gestalta sig, åtminstone sett från rättslig synpunkt, så som motionärerna uppfattat dem, framstår det dock som ett berättigat svenskt krav att de fiskare, som med motionen avses, beredas ytterligare hjälp. I den mån åtgärder från norsk sida bero på omständigheter av endast faktisk, alltså ej rättslig natur, exempelvis organisation bland uppköpare eller allmänhet i syfte att skydda det inhemska norska fisket, lär det väl ej kunna med fog förväntas, att åtgärder från de svenska statsmakternas sida skola kunna vidtagas däremot. Detta utesluter emellertid ej att frågan om beredande av lättare arbets- och avsättningsmöjligheter för svenskt fiske i Norge, i den mån densamma beror på i Norges lagstiftning förefintliga hinder, tages upp till behandling vid lägligt tillfälle.

Andra kammarens utskott hemställde, under åberopande av den sammanbragta utredningen i ämnet, att andra kammaren måtte för sin del besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder i syfte att utverka sådana lättnader i fråga om avsättning och transitering av fisk, som med motionen avses.

*Andra
kammaren.*

Denna utskottets hemställan vann andra kammarens bifall.

Första kammaren, som jämlikt föreskriften i § 63 riksdagsordningen erhållit del av detta andra kammarens beslut, har hänvisat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

Utskottet.

Utskottet har vid övervägande av vad i saken anförts funnit sig kunna instämma i vad andra kammarens vederbörande utskott anført.

Utskottet får därför hemställa,

att första kammaren måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 15 april 1937.

Å utskottets vägnar:

G. HEÜMAN.

Närvarande: Samma ledamöter som vid avgivandet av utskottets utlåtande nr 3.

*Bilaga A.**Till Riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.*

Genom nådig remiss den 5 februari 1937 har länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län förelagts att till Eder inkomma med yttrande i anledning av en av herrar Wallerius och Olsson i Staxäng i andra kammaren väckt motion, nr 276, angående åstadkommande av lindring i visst avseende för svenska fiskare vid besök i norska hamnar.

I anledning härav får länsstyrelsen, som i ärendet införskaffat yttrande från fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt, med överlämnande av detta yttrande anföra följande.

De norska bestämmelser, varigenom de i motionen berörda förhållandena regleras, återfinnas i en resolution av den 23 februari 1934, vilken här bifogas i avskrift från ett från fiskeriintendenten lämnat meddelande. När resolutionen tillkom, torde de under punkt IV intagna undantagsstadgandena i stort sett varit tillräckliga att bibehålla svenska fiskares rättigheter i den omfattning, som vid den tiden motsvarade det svenska nordsjöfiskets sedvanor och behov. Under de få år, som därefter följt, har emellertid det svenska fisket i Nordsjön, speciellt snurrevadsfisket, kraftigt utvecklats, i samband varmed behovet att angöra norska hamnar för svenska fiskebåtar blivit långt större än tidigare. Det måste därför numera anses vara ett betydande intresse för våra nordsjöfiskare, att ökade möjligheter kunna beredas dem att i norska hamnar för försäljning eller transitering till Sverige ilandföra sina fångster. Närmast är detta givetvis, såsom motionärerna framhållit, angeläget för fiskare, vilka nödgas angöra norsk hamn för storm, otjänlig väderlek, motorskada, haveri eller dylikt.

Länsstyrelsen vill alltså för sin del tillstyrka, att åtgärder vidtagas för att förhandlingsvägen erhålla lindring för svenska fiskare i de ifrågakvarande norska bestämmelserna.

Göteborg, i landskansliet, den 24 februari 1937.

MALTE JACOBSSON.

Nils Björkman.

Till Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Anmodad avgiva yttrande över motion i Riksdagens andra kammare angående lindring i visst avseende för svenska fiskare i norska hamnar får jag med remisshandlingarnas återställande värdsamt anföra följande.

Den i motionen berörda frågan är utan tvivel av mycket stor betydelse för västkustfisket över huvud taget och framför allt för det viktiga snurrevadsfisket i Nordsjön. Med den omfattning detta numera fått även under höst och vinter blir också följderna därav, att de svenska båtarna i allt större utsträckning få anledning att anlöpna även norska hamnar. Där få de dock ej sälja eventuella fångster. Ej heller kunna de transitera dem genom Norge. På samma gång jag alltså vitsordar motionärernas uppgifter angående de norska bestämmelserna enligt Kungl. Norsk Resolution av den 23/2 1934 i fråga om försäljning av svenskfångad fisk i Norge och transitering av dylik måste jag också understryka det för våra fiskare betungande i de anförda rigorösa norska bestämmelserna. Det synes mig därför vara nödvändigt att

största uppmärksamhet ägnas denna fråga från svensk sida, och att inga ansträngningar sparas att genom underhandlingar få dessa uppenbara missförhållanden rättade. De ifrågasatta lättnaderna kunna ej ha någon ekonomisk betydelse för Norge utan endast bidra att borttaga onödig irritation.

Jag får därför vördsamt tillstyrka bifall till de i motionen framförda förslagen.

Lysekil den 13/2 1937.

Arvid R. Holmberg.

T. f. fiskeriintendent.

Bilaga B.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Genom beslut den 5 februari 1937 har Kungl. Maj:t anbefallt Kungl. Lantbruksstyrelsen att avgiva och till Eder inkomma med yttrande över den inom riksdagen väckta till Eder hänvisade motionen II: 276 angående åstadkommande av lindring i visst avseende för svenska fiskare vid besök i norska hamnar.

Med anledning härav får Lantbruksstyrelsen anföra följande.

Förhållandena på fiskavsättningens område mellan Sverige och Norge äro reglerade genom 1933 års överenskommelse mellan de båda länderna. Enligt denna kunna svenska fiskebåtar, som idka räkfiske och storsjöfiske, i norska hamnar avyttra en rad uppräknade fiskslag i förbindelse med leverans av räkor eller i förbindelse med leverans av salt fisk eller vid angörande av norsk hamn för proviantering m. m. Likaså få makrill och räkor avyttras i norska hamnar. Däremot kunna svenska snurrevadsbåtar ifrån fångstplatsen icke ilandföra sina fångster i norsk hamn. Då dessa båtar på grund av storm eller annan anledning anlöpa norsk hamn, uppstå de i motionen angivna olägenheterna.

Det vore givetvis önskvärt, att lättnader härutinnan kunde vinnas liksom även beträffande den i motionen nämnda transiteringen.

Stockholm den 24 februari 1937.

ERIK INSULANDER.

K. A. Andersson.

Bilaga C.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Genom remiss den 5 februari 1937 har Kungl. Maj:t anbefallt Kommerskollegium att till Eder avgiva yttrande över en av herrar Wallerius och Olsson i Staxäng i andra kammaren väckt motion, nr 276, angående åstadkommande av lindring i visst avseende för svenska fiskare vid besök i norska hamnar.

Kommerskollegium har haft tillfälle taga del av ett av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län den 24 februari 1937 avgivet yttrande i ärendet. Efter verkställd utredning har länsstyrelsen funnit, att det numera måste anses vara ett betydande intresse för våra nordsjöfiskare, att ökade möjligheter kunde beredas dem att i norska hamnar för försäljning eller transitering till Sverige ilandföra sina fångster. Närmast vore detta givetvis, såsom motionärerna framhållit, angeläget för fiskare, vilka nödgades angöra norsk hamn för storm, otjänlig väderlek, motorskada, haveri eller dylikt.

Vid sådant förhållande har Kollegium icke något att erinra mot att förhandlingar i ämnet i lämpligt sammanhang upptagas med norska vederbörande.

Stockholm den 26 februari 1937.

HERMAN ERIKSSON.

Carl Lambert.

/ Alli Johanson.

Bilaga D.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Styrelsen för Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening, som beretts tillfälle avgiva yttrande över en i kammaren väckt motion nr 276 av herrar Wallerius och Olsson i Staxäng angående åstadkommande av lindring i visst avseende för svenska fiskare vid besök i norska hamnar, får härmed anföra följande.

Jämlikt en av norska regeringen den 23 februari 1934 utfärdad kungörelse är det bland annat förbudet att i Norge från fångstfältet ilandföra levande, färsk och lättsaltad fisk samt kräftdjur, som fångats av utländska fartyg, dock med undantag för 1) färsk makrill och kräftdjur av egen fångst, 2) färsk flundra (inklusive hälleflundra), torsk, lubb, rocka och makrill av egen fångst, som ilandföres av räktrålare i samband med leverans av räkor eller av backefiskare i samband med leverans av saltfisk eller vid anlöpande av hamn för proviantering, vatten- eller bränslepåfyllning, 3) färsk så kallad »forfangsild», som ilandföres av makrilldrivgarnsfiskare i samband med leverans av färsk makrill.

För svenska fiskare betyder ifrågavarande förbud, att det endast är makrillfiskare, räktrålare och backefiskare, som äga rätt att i Norge ilandföra sina fångster, dock ej hela fångsten utan endast de nämnda fiskslagen.

Under de sista åren ha de bohuslänska snurrevads- och trålfiskarna för att få tillräckliga fångster nödgats allt mera utsträcka sina fisketurer till norra Nordsjön samt över större delen av året. De kunna under dessa fisketurer vid stormig väderlek bliva nödsakade att söka norsk hamn. Enligt nu gällande norska bestämmelser få de emellertid ej i norsk hamn avyttra de fångster de gjort. Dessa gå därför lätt till spillo. Ej heller äga de bohuslänska fiskarna enligt norsk tolkning av transiteringsbegreppet rätt att genom norskt område transitera fångsterna till Sverige. Vad nu sagts om snurrevads- och trålfiskare gäller i viss mån även om idkare av sillfiske i Nordsjön.

Styrelsen finner det synnerligen önskvärt, att svenska fiskare beredas ökade möjligheter till avsättning av sina fångster i norska hamnar och får därför tillstyrka motionen.

Göteborg den 18 februari 1937.

För Styrelsen för Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening:

MALTE JACOBSSON.

/ Nils Rosén.

Bilaga E.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott, Stockholm.

Undertecknad organisation har av Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott beretts tillfälle avgiva yttrande över motion nr 276 i Andra kammaren vid årets riksdag, väckt av hrr Wallerius och Olsson i Staxäng, rörande lindring i visst avseende för svenska fiskare vid besök i norska hamnar och får med anledning härav anföra följande:

Motionärerna ha framhållit de utomordentligt stränga bestämmelser Norge infört mot fiskare, som anlöpa norska hamnar och därvid önska sälja ev. ombord befintlig fångst.

Det är tydligt, att Norge infört dessa restriktioner gent emot utlandets fiskare för att skydda sig mot konkurrens. Från svenskt fiskarehåll måste man emellertid då också fordra, att våra myndigheter möta den norska fiskexporten till vårt land med lika effektiva hinder. Vi kunna i detta sammanhang ej undgå att framhålla, att vårt lands import av fisk och fiskeprodukter från Norge under år 1935 (senast tillgängliga statistik) uppgick till ej mindre än 22 006 416 kg till ett värde av 10 091 877 kr. Mot denna stora import stod samma år en export till Norge av samma varor på endast 1 150 036 kg och 370 101 kr. Till denna sistnämnda kvantitet torde få läggas några mindre partier huvudsakligen bestående av råka och makrill, som våra fiskare sålde direkt i Norge.

Norge exporterar alltså 20—30 gånger mer fisk och fiskvaror till oss än vad vi sända till Norge. Trots denna kolossala övervikt söker Norge vid varje tillfälle att hejda den förhållandevis obetydliga fiskförsäljning vi ha till detta land.

Sålunda hände det vintern 1931—32 att några svenska snörpvadlag voro på sillfiske uppe vid norska kusten, närmare bestämt utanför Stavanger. Vid tillfälle fingo båtarna mindre fångster, som det ej lönade sig att gå hem med, och de försökte då att sälja sillen i Norge. Det gick dock enligt norska bestämmelser ej för sig att sälja sillen i färskmarknaden, utan den måste till rena vrakpriser slumpas bort till sillindustrien. Även när vadlagen för hemtransport av sillfångsterna måste lasta över sillen på norskt område, så förbjöds till en början detta alldeles, och efter långt parlamentering med de norska myndigheterna fick man tillåtelse till dylik överlastning — dock måste erläggas tullavgifter per tomlåda. Genom dylika norska hinder på flera punkter motades våra vadlag formligen bort från fiskefälten utanför Norge. (Se närmare i denna fråga i bifogade tidningsartikel.)

Beträffande Norges ställningstagande mot svenska fiskare kan vidare nämnas, att sommaren 1936 fiskekuttrar voro uppe på sillgarnsfiske i Nordsjön

tvärs om Feje i Norge. Åtminstone en av dessa kuttrar var efter en god fiskenatt inne i norsk hamn för att sälja fångsten, men på grund av att norska bestämmelser lade hinder i vägen kunde sillen ej försäljas till färskmarknaden. De norska fiskarna fingo vid samma tillfälle bra betalt för sina sillfångster.

Vidare ha vi omkring ett par hundra svenska snurrevadsbåtar, som driva fiske på Nordsjön. Klart är att några av dessa båtar vid stormig väderlek måste söka nödhamn i norska hamnar. De kunna då ha mindre fångster ombord, som de behöva få sålda. Detta går enligt gällande lagar ej för sig, utan bli båtarna liggande några dagar i norsk hamn måste de kasta fisken tillbaka i sjön.

Även råder i Norge förbud mot transitering av fisk t. ex. per järnväg genom landet till svensk bestämmelseort. Hade detta varit tillåtet kunde de svenska fiskarna per järnväg sända fisk genom Norge till platser i Sverige.

Beträffande Norges svårigheter mot svenska fiskare kan även nämnas, att det varit svenska farkoster, som drivit sillfiske vid Island, och som hyrt redskap i Norge, och som på hemväg från fisket naturligtvis måst lämna tillbaka de lånade redskapen. Norge har i sådana fall krävt ut tull på den last av salt- eller kryddsill, som båtarna haft ombord. Denna avgift har varierat beroende på om fångsten bestått av salt eller kryddad sill.

Grunden till en hel del av de svårigheter, som Norge de senaste åren ställt mot de svenska fiskarna torde bottna i den norska lag, som trädde i kraft 15 mars 1934 och som nästan helt förbjuder landning av fisk från utländska fartyg i norska hamnar. Undantagna äro endast i vissa fall makrillfiskare, räkrälare och backe(line)fiskare. Ifrågavarande §§ i vederbörande lag ha följande formulering:

(Avdeln. I för vanlig fiskimport.)

II.

Likeså er det forbudt å ilandbringe fra fangstfeltet levende, fersk og lettsaltet fisk av enhver art samt krepsdyr som er fanget av utenlandske fartøier.

(Avdeln. III rör undantag från I.)

IV.

Fra forbudet under post II undtas:

- 1) Fersk makrell og krepsdyr av egen fangst.
- 2) Fersk flyndre (derunder også kveite), torsk, brosme, skate (rokke) og havulke av egen fangst som ilandbringes fra utenlandske *reke*trålerfartøier i forbindelse med levering av reker, eller fra utenlandske *line*fiskerfartøier i forbindelse med levering av saltfisk, eller under anløp for proviantering, vann og brensel-påfylling.
- 3) Fersk såkalt »forfangsild» av egen fangst som ilandbringes av utenlandske makrelldrivgarnsfartøier, i forbindelse med levering av fersk makrell.

Ilandbringelse i henhold till föranstående i n:r 1, 2 og 3 er betinget av at levering finner sted til eller gjennom norsk forhandler som er godkjent av tollvesenet, og som, under dettes kontroll pakker og marker varen på foreskreven måte.

Ställa vi dessa stränga bestämmelser i motsats till huru norsk fisk behandlas i Sverige så kan nämnas, att t. ex. i Göteborgs fiskhamn den norska

sillen och fisken har precis samma rätt till försäljning som den svenska fisken. Till och med hålles en särskild auktion på den norska sillen, vilket betyder, att den kan bli såld innan den svenskfångade sillen, vilket i flera fall kan betyda bättre priser. Svenska fiskare känna sig helt naturligt illa berörda av en sådan motsättning mellan deras behandling i Norge och norrmännens fördelar i Sverige.

Det kan även pekas på att enligt vad som meddelats i tidningspressen norrmännen anslagit rätt stora summor för fiskpropaganda i utlandet och då särskilt i Sverige. Svenska tidningar synas också göra propaganda för den norska fisken på sätt, som både ur fiskets och nationell synpunkt verkar mindre trevligt. Sålunda förekom nu senast i Nya Dagligt Allehanda den 4 d:s en notis av följande lydelse:

Fiskbrist i Stockholm.

Stockholmarna börja mer och mer få kännning av drivisens härjningar på västkusten. Tillförseln av fisk från Göteborg har minskat oerhört, och fiskbristen i huvudstaden artar sig till att bli ovanligt stor i år. Västkustfiskarna våga ej gå ut av fruktan för att bli nedskruvade i isen, och dessutom medför tjockan risk för nedisning.

Den enda fisk som kommit från västkusten är en smula kolja, bergtorsk och vitling. Tillförseln på s. k. finfisk har däremot så gott som fullständigt upphört. Endast tack vare import från grannländerna kan man ännu få köpa piggvar, slätvar och äkta sjötunga i Stockholm.

Den mesta fisken kommer för närvarande från Norge. Hälleflundra har i år fångats ovanligt mycket, och importen av dylik har delvis räddat fisksituationen.

Av vad som ovan sagts torde framgå, att norrmännen ej endast bestämma över fiskmarknaden i sitt eget land utan även äro på god väg att vilja bestämma kursen även i vårt land och därigenom taga loven av den svenskfångade fisken. Vid samtal med fiskhandlare framhålla dessa också, att de från Norge ständigt kunna få köpa fisk till ofantligt låga priser. Detta synes rent av tyda på dumpingförfarande i syfte att erövra mesta möjliga av den svenska marknaden.

Motionärerna föreslå nu, att lindring utverkas i de stränga norska restriktionerna, så att våra snurrevadsfiskare, vilka angöra norsk hamn för storm, otjänlig väderlek, motorskada och haveri el. dyl. finge sälja sina fångster i vanlig ordning eller transitera dem till Sverige via Norge.

Underteknad organisation vill sålunda på det varmaste instämma i och understryka motionärernas förslag. Detta förslag är dock endast en början till en rättelse, som bör utsträckas till åtskilliga ovan berörda och andra punkter på fiskerinäringens område.

Göteborg den 12 februari 1937.

Högaktningsfullt

Svenska Västkustfiskarnas Centralförbund.

Sven Cornelius.